

Regeringens proposition

1996/97:167

Miljöredovisning och miljöinformation i näringslivet Prop.
1996/97:167

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 29 maj 1997

Göran Persson

Anna Lindh
(Miljödepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

En av förutsättningarna för att företag, enskilda m.fl. skall kunna delta i arbetet för en hållbar utveckling är tillgång till öppen, lättillgänglig och kvalitetsgaranterad information som beskriver företagens miljöpåverkan. I propositionen lämnas förslag om att sådana företag som omfattas av 1995 års årsredovisningslag och de särskilda årsredovisningslagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag respektive för försäkringsföretag skall lämna upplysningar om verksamhetens påverkan på den yttre miljön under förutsättning att företagen – eller i koncernen ingående företag – bedriver tillstånds- eller anmälningsskyldig verksamhet enligt miljöskyddslagen (1969:387). Syftet är att årsredovisningens förvaltningsberättelse i större utsträckning än i dag skall innehålla miljörelaterad information

1 Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2 Lagtext.....	4
2.1 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554).....	4
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	5
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.....	5
3 Ärendet och dess beredning.....	6
4 Bakgrund	7
4.1 Utgångspunkt.....	7
4.2 Propositionens syfte.....	9
4.3 Styrmedel i miljöpolitiken.....	9
5 Redovisning och spridning av miljörelaterad information, m.m.....	14
5.1 Bakgrund	14
5.1.1 Begreppet miljöredovisning.....	14
5.1.2 Redovisningslagstiftningens struktur.....	15
5.1.3 Miljöredovisningens utveckling i Sverige	16
5.1.4 EMAS-systemet	17
5.1.5 Danmark.....	17
5.1.6 Norge	18
5.2 Miljörelaterad information som en del av den finansiella redovisningen.....	18
5.3 System för spridning av miljöinformation om företagen	22
5.4 Premiering av företagens egenkontroll.....	24
6 Ikraftträdande.....	25
7 Kostnader.....	26
8 Författningskommentar.....	26
8.1 Förslaget till lag om ändring av årsredovisningslagen (1995:1554).....	26
8.2 Förslaget till lag om ändring i lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	28
8.3 Förslaget till lag om ändring i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.....	28
Bilaga 1	
Utdrag ur Redovisningskommitténs betänkande SOU 1996:157.....	30
Bilaga 2	
Redovisningskommitténs lagförslag i SOU 1996:157, såvitt avser redovisning av miljörelaterad information	31

Bilaga 3	Prop. 1996/97:167
Remissinstanser för Redovisningskommitténs betänkande	
SOU 1996:157	33
Bilaga 4	
Lagförslag enligt lagrådsremissen	34
Bilaga 5	
Lagrådets yttrande	36
Bilaga 6	
Remissinstanser för Miljöinformationsutredningen	39
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 maj 1997	40

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
2. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
3. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsbolag.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § årsredovisningslagen (1995:1554) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Förvaltningsberättelsen skall innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat.

Upplysningar skall även lämnas om

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av bolagets ställning och resultat,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för bolaget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,
3. bolagets förväntade framtida utveckling,
4. bolagets verksamhet inom forskning och utveckling, och
5. bolagets filialer i utlandet.

Utöver sådan information om verksamhetens miljöpåverkan som skall lämnas enligt första och andra styckena skall bolag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöskyddslagen (1969:387) lämna upplysningar i övrigt om verksamhetens påverkan på den yttre miljön.

Andra stycket 3 och 5 gäller inte bolag som avses i 3 kap. 6 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1998.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första och andra stycket* om förvaltningsberättelsens innehåll,
2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m., samt
3 § om finansieringsanalys.

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första - tredje styckena* om förvaltningsberättelsens innehåll,
2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m., samt
3 § om finansieringsanalys.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1998.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första och andra stycket* om förvaltningsberättelsens innehåll, samt
2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m.

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första - tredje styckena* om förvaltningsberättelsens innehåll, samt
2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1998.

3 Ärendet och dess beredning

Redovisningskommitténs betänkande

Regeringen bemyndigade i augusti 1991 chefen för Justitiedepartementet att tillkalla en kommitté med uppgift att göra en översyn av redovisningslagstiftningen (dir. 1991:71). Kommittén som antog namnet Redovisningskommittén fick senare tilläggsdirektiv (dir. 1992:19, 1995:121 och 1996:4). Bl.a. uppdrog regeringen åt kommittén att utreda om företagen skall åläggas att i årsredovisningen lämna viss miljöanknuten information.

Under våren 1994 avgav kommittén delbetänkandet Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv (SOU 1994:17). Detta betänkande har legat till grund för den nya årsredovisningslagen (se prop. 1995/96:10, bet. 1995/96:LU4 och SFS 1995:1554). Under hösten 1996 avgav kommittén sitt slutbetänkande, Översyn av redovisningslagstiftningen (SOU 1996:157). Betänkandet behandlar bl.a. frågor om miljöredovisning. En sammanfattning av kommitténs ställningstagande i den delen finns i *bilaga 1* och kommitténs lagförslag i *bilaga 2*.

Den del av slutbetänkandet som avser miljöredovisning har remissbehandlats separat. I *bilaga 3* finns en förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig. Inom Justitiedepartementet har gjorts en sammanställning av remissyttrandena (dnr 96/4095).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 7 maj 1997 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Enligt Lagrådets mening kan det sättas i fråga om det är lämpligt att vidta lagstiftningsåtgärder enligt det nu förevarande remissförslaget med utgångspunkt i en miljöskyddsreglering som kan komma att upphävas inom kortare tid. Regeringen vill för sin del framhålla att det förslag till miljöbalk som regeringen överlämnat till Lagrådet innebär att begreppet miljöfarlig verksamhet kommer att finnas kvar med väsentligen samma innebörd som för närvarande. Det finns därför inte anledning att tro att det efter miljöbalkens ikraftträdande kommer att bli nödvändigt att göra annat än mindre korrigeringar i årsredovisningslagen. Såsom regeringen återkommer till i avsnitt 6 bör den nya lagstiftningen visserligen tillämpas först på räkenskapsår som inleds efter utgången av år 1998. För att verksamhetsutövarna och de normgivande organen på redovisningsområdet skall ges tillfredsställande tid

för att vidta förberedelser bör emellertid den nya lagstiftningen beslutas så snart som möjligt. Mot den bakgrunden anser regeringen att lagstiftningen inte bör anstå till efter miljöbalkens ikraftträdande.

Vad gäller Lagrådets övriga uttalanden återkommer regeringen till dessa i avsnitten 5.2 och 8.1.

Miljöinformationsutredningen

Genom beslut den 18 april 1996 (dir. 1996:34) tillkallades en särskild utredare för att utreda förutsättningarna för ett informationssystem för att bedöma och jämföra företag ur ett miljöperspektiv. Utredaren antog namnet "Miljöinformationsutredningen". Bakgrunden till utredningen var de finansiella aktörernas växande behov av miljörelaterad information om företag.

Den 14 januari 1997 överlämnade utredaren sitt betänkande "Förbättrad Miljöinformation" (SOU 1997:4). Betänkandet har remissbehandlats. I bilaga 6 finns en förteckning över de remissinstanser som yttrat sig. Förslagen i betänkandet föranleder ingen förändring av lagstiftningen. Eftersom Miljöinformationsutredningen tar upp frågor som nära angränsar till de frågor som behandlas i Redovisningskommitténs betänkande redovisas även Miljöinformationsutredningens slutsatser och förslag i denna proposition.

4 Bakgrund

4.1 Utgångspunkt

Regeringens bedömning: Sverige skall vara en pådrivande kraft och ett föregångsland för en ekologiskt hållbar utveckling. Ett miljöanpassat näringsliv är en förutsättning för ett ekologiskt hållbart samhälle, varför regeringen på olika sätt bör underlätta och stimulera utvecklingen av ett sådant näringsliv.

Skälen för regeringens bedömning: Delegationen för en ekologiskt hållbar utveckling, i vilken fem statsråd ingår, har nyligen presenterat en plattform för ett ekologiskt hållbart Sverige (se prop. 1996/97:150, bilaga 5). Denna beskriver utgångspunkterna för det hållbara samhället och slår fast målsättningen inför framtiden.

Ett näringsliv som grundas på miljö- och resurshushållning är en viktig kugge i en ekologiskt hållbar utveckling. Ett miljöanpassat näringsliv bör utgå från principerna om en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Näringslivets utveckling bör därför präglas av en helhetssyn som omfattar hela produktionskedjan, från utvinning av naturresurser över produktion, distribution och användning av olika produkter, till avfallsledet. Det är svårt att fastställa detaljerade kriterier för ett miljöanpassat

näringsliv, eftersom olika företags verksamhet varierar kraftigt och därmed även deras påverkan på miljön. Samtidigt finns det anledning att här belysa de övergripande miljörelaterade frågor som näringslivet i sin verksamhet ofta ställs inför. Dessa frågor är också sådana som är viktiga att belysa i företagens miljöinformation. Det följande anger *exempel* på karaktäristik av ett miljöanpassat näringsliv som kan gälla oavsett om företagen är varu- eller tjänsteproducerande:

Ett miljöanpassat näringsliv

- använder inte längre toxiska och långlivade ämnen såsom kvicksilver, kadmium, bly, stabila organiska miljögifter m.fl.,
- använder inte längre ämnen som bryter ned ozonskiktet,
- präglas av sparsamhet med råvaror och energi, både i produktion, transport och vid produkternas användning,
- prioriterar förnybara råvaror och energislag,
- återvinner material som metaller, fibrer, polymerer, i första hand för återanvändning i produkter, i andra hand för energiutvinning,
- sluter interna kretslopp för vatten, processkemikalier, m.m.,
- strävar mot minsta möjliga mängd och farlighet hos avfall, men ser till att det avfall som uppkommer tas om hand på ett sätt som gynnar återvinning och inte medför risker för hälsa och miljö,
- genomför arbetsmiljökonsekvensbeskrivningar och planerar för ett hållbart och utvecklande arbetsliv där ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs,
- strävar mot minsta möjliga fysiska ingrepp i landskapet samt mot att bevara den biologiska mångfalden,
- tar hänsyn till miljöpåverkan inte bara från den egna verksamheten, utan också från underleverantörer och för miljöpåverkan av de produkter som saluförs.

Det bör understrykas att en hållbar utveckling innebär användande av nya och radikalt mycket effektivare processer och teknik. En miljöanpassning är därvid ett viktigt första steg.

Samhällets krav och alltmer miljömedvetna hushåll har förändrat förutsättningarna för näringslivet. I dag spelar därför miljöfrågorna en alltmer betydelsefull roll för näringslivet. Miljöanpassade varor, tjänster och produktionsmetoder är ett expanderande område, varför miljöanpassning även kan bidra till tillväxt. I propositionen "En politik för arbete, trygghet och utveckling" (prop. 1995/96:25) har sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljö beskrivits, liksom miljöpolitikens uppgift i ett tillväxtperspektiv. I propositionen "Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000" (prop. 1995/96:222) belyses den möjlighet till ökad sysselsättning som en omställning till ett ekologiskt hållbart samhälle innebär.

Tillsammans med ett ökat miljömedvetande i samhället kan en kvalitetsmässigt god och öppen information om företagens miljöarbete och effekterna av det göra det möjligt för olika grupper såsom hushåll, producenter, kreditgivare, upphandlare, kommuner, allmänhet, fackliga

organisationer m.fl., att genom sitt agerande driva på en ökad miljöanpassning av näringslivet. Genom att informationen breddas och att befintlig information får ökad användning förbättras därför förutsättningarna för ett decentraliserat ansvarstagande för miljön.

Ökad information om företagens miljöpåverkan ger därför flera goda effekter:

- Allmänhetens berättigade krav till öppen, lättillgänglig och kvalitetsgaranterad information tillgodoses.
- Ökade möjligheter för hushållen och olika upphandlare att göra miljöanpassade val.
- Ökade möjligheter för företagen att ställa krav på varandra och att stimuleras av andras erfarenheter.
- Ökade förutsättningar för företagen att få en objektiv värdering och bedömning av sitt miljöarbete.

4.2 Propositionens syfte

Propositionen syftar i första hand till att förbättra den finansiella informationen sammanhängande med företagens miljöpåverkan, genom förslag till ändringar i årsredovisningslagen (1995:1554) och i de särskilda årsredovisningslagarna för finansiella företag.

I propositionen lämnas också en beskrivning av Miljöinformationsutredningens (SOU 1997:4) förslag. Denna utredning fokuserar på de finansiella aktörernas behov av miljöinformation.

Regeringen har beslutat att förelägga Lagrådet ett förslag till miljöbalk. Frågor med direkt koppling till det förslaget behandlas inte i denna proposition. Föreskrifter m.m. för att tillämpa miljölagstiftningen torde aktualisera frågor som berör miljöinformation i näringslivet, t.ex. beträffande miljörapportens utformning. Regeringen avser att uppmärksamma frågorna om miljöinformation ytterligare i det sammanhanget.

Enligt det förslag till miljöbalk som regeringen förelagt Lagrådet är frågan om miljöinformation från verksamhetsutövare kopplad till tillståndsplikten. Så är det också i den nu gällande miljöskyddslagen. Den som utövar en verksamhet som kräver tillstånd skall inlämna en miljörapport. Miljörapporten har hittills i huvudsak tjänat som underlag för tillsynsmyndigheternas arbete och för statistisk uppföljning av nationella utsläppsmål (enligt prop. 1991/92:137). I denna proposition redovisas förslag om att information från den som utövar en verksamhet skall få en vidare användning. Detta skall i första hand ske genom ett utnyttjande och en bättre samordning av befintlig information.

Regeringens bedömning: En hög grad av samverkan krävs mellan de olika styrmedlen i miljöpolitiken för att dessa skall få avsedd effekt. Miljörelaterad information är en nödvändig förutsättning för att en miljöanpassning av näringslivet skall kunna komma till stånd. Rätt utformade åtgärder som förbättrar tillgängligheten och kvaliteten på informationen möjliggör en högre måluppfyllelse för de övriga styrmedlen. Genom information kan ett mer decentraliserat ansvarstagande för miljön åstadkommas i och med att företag och enskilda kan delta i och också själva driva på miljöförbättringsarbetet.

Skälen för regeringens bedömning: För att marknadskrafterna skall kunna fungera fullt ut förutsätts enligt ekonomisk teori bl.a. fullständig information. Idag är dock informationen ofta ofullständig eller svårtillgänglig. En politik som syftar till att öka marknadskrafternas möjligheter att driva på företagens miljöarbete innebär också att informationsflödet och informationens kvalitet måste förbättras. Genom frivilliga miljölednings- och certifieringssystem såsom EMAS och ISO 14001 kan företag exempelvis få en form av kvalitetsintyg på att de byggt upp interna förutsättningar för sitt miljöarbete. Sådana system har också under de senaste åren fått en allt större betydelse för de svenska företagen. Information är dock inte ett tillräckligt styrmedel för att förbättra marknadernas funktionssätt.

De huvudsakliga styrmedel som regering och riksdag använder för att driva på utvecklingen av ett miljöanpassat näringsliv är:

- *Tillämpning av direkta regleringar* (t.ex. tillståndsgivning) och *ekonomiska styrmedel* (t.ex. miljöskatter, avgifter och bidrag). Även *andra marknadsbaserade styrmedel* kan användas, samt en ökad miljöanpassning av den offentliga upphandlingen. Utöver detta kan *producentansvar* införas. På kommunal och regional nivå kan även *fysisk planering* användas som ett styrande instrument.
- *Fastställande av nationella miljömål*. För att möjliggöra en miljöanpassning av näringslivet, baserad på såväl kort- som långsiktiga företagsekonomiska beslut, krävs *tydliga mål och stabila och förutsebara spelregler*. Med hjälp av tydliga målformuleringar stakas färdriktningen i politiken ut och utvecklingen mot ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart näringsliv underlättas. De olika samhällssektorerna har dock själva ett ansvar både för måluppfyllelse och för att formulera delmål för sina respektive områden.
- *Insatser för att säkerställa tillgängligheten av tillförlitlig information*. En grundläggande förutsättning för att styrmedlen skall ha avsedd effekt, liksom att marknaden skall fungera, är att det finns tillgång till relevant och tillförlitlig information. Då detta många gånger ej är fallet har staten en roll att verka för att *stimulera och underlätta spridning av olika slag av miljörelaterad information*. Detta görs bl.a. genom system för miljömärkning, samt genom att företag uppmuntras till EMAS-registrering.

Valet av styrmedel i miljöpolitiken påverkas av olika faktorer. En grundläggande princip i miljöpolitiken är att förorenaren själv skall bära sina miljökostnader ("polluters pay principle"), vilket påverkar valet av styrmedel. Styrmedlen bör dessutom utformas så att dessa leder till hög miljömässig *måluppfyllelse* och *kostnadseffektivitet*. Påverkan på *teknikutvecklingen* kan likaså ha inflytande på valet av styrmedel. EU:s arbete för en inre marknad är ytterligare en faktor som snarast anger utrymmet för användningen av vissa styrmedel.

En hög grad av samspel krävs mellan olika styrmedel för att dessa skall få avsedd effekt. Lagstiftning och målformulering behöver följas av åtgärder som förbättrar informationskvaliteten och tillgängligheten till information. Vikten av information och de olika styrmedlen beskrivs nedan.

Olika former av miljörelaterad information

Information är en nödvändig förutsättning för att de alltmer miljömedvetna företagen, konsumenterna, m.fl. skall kunna delta i och också själva driva på miljöförbättringsarbetet.

Det finns därför idag, vid sidan om den traditionella målgruppen tillsyns- och statistikmyndigheter, en stor mängd intressenter av miljörelaterad information:

- *Kreditgivare* som vill minska sina miljörelaterade risker vid kreditgivning;
- *Investerare* som vill veta hur miljörelaterade frågor i företagets verksamhet och produkter påverkar företagets långsiktiga lönsamhet,
- *Försäkringsbolag* som bl.a. får erfara kostnader av brister i miljöansvar genom olyckor och incidenter;
- *Konsumenter* som genom sina val vill påverka produkternas utformning och tillverkning;
- *Privata och offentliga upphandlare* som i ökande utsträckning ställer miljökrav;
- *Personalen* som i ökad grad ställer krav på, och via utbildning, engageras i företagets miljöarbete;
- *Allmänhet och kringboende*, vars krav ökar på miljöhänsyn i samhällsplaneringen.

Exempel på information som ökar möjligheterna för dessa grupper att fatta adekvata beslut är uppgifter om hur företagen har organiserat sitt miljöarbete, om utsläpp och avfall vid produktion, om miljörisker i verksamheterna och deras finansiella effekter, om produkternas kort- och långsiktiga miljöeffekter, om resursutnyttjandet och företagets strategiska miljöplanering m.m.

Vilken miljörelaterad information som olika grupper har behov av har också delvis behandlats i ett par utredningar. Betänkandet "Konsumenterna och miljön" innehåller förslag som rör information till konsumenterna. Vid beredningen av betänkandet kommer frågan om vilken typ av miljöinformation som bäst tillgodoser konsumenternas behov att

uppmärksammas närmare. Avsikten är att presentera en åtgärdsinriktad handlingsplan inom området konsumtion och miljö.

Betänkandet "Förbättrad miljöinformation" (SOU 1997:4), som behandlas närmare i avsnitt 5.2.1, har i enlighet med direktiven fokuserat på kredit- och försäkringsgivares samt kapitalplacerares behov av miljöinformation. Utredningen har funnit att dessa aktörer menar att miljöfaktorer och miljörisker spelar en stor och växande roll i beslutsunderlaget. Samtidigt är det mycket svårt att i generella termer konkretisera vad det är för information som efterfrågas. En slutsats är dock att det snarare är faktaupplysningar än värderingar som dessa grupper har behov av.

För att så långt som möjligt tillgodose dessa gruppers varierande behov av information är en första viktig uppgift att ta tillvara och öka tillgängligheten till den värdefulla information som annars endast kommer till användning hos tillsynsmyndigheter. Denna information bör därför anpassas och göras lättillgänglig för andra grupper, såsom t.ex. enskilda medborgare, media, miljöorganisationer eller aktörer inom den finansiella sektorn.

Efterfrågan på miljörelaterad information ökar ständigt, varför regeringen även vid senare tidpunkt avser att återkomma till åtgärder med syfte att stödja en öppen, lättillgänglig och kvalitetsgaranterad information.

Lagstiftningen

Regeringen har förelagt lagrådet ett förslag till *miljöbalk*. Där samlas de flesta miljölagar som påverkar företagens miljöarbete. Förutom dessa lagar finns bl.a. lagen om frivillig miljöstyrning. Den fysiska planeringen och lagarna på trafikområdet påverkar även företagens lokalisering m.m. Miljölagstiftningen har givetvis en betydelsefull roll som ett styrmedel i miljöpolitiken. Regeringen hänvisar i detta avseende till lagrådsremissen och vad som där sägs om miljöbalkens syfte, effekter samt krav på verksamhetsutövarens uppgiftslämnande.

Genom den *nuvarande miljölagstiftningen* ställs ett antal krav om information rörande produkter och verksamheters miljökonsekvenser. Företag som är tillståndspliktiga enligt miljöskyddslagen skall enligt 38b § miljöskyddslagen varje år lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten. I förordningen om kemiska produkter (1985:835) finns en förteckning över de kemiska produkter som skall anmälas till det av Kemikalieinspektionen förda produktregistret. I förordning 1996: 971 om farligt avfall anges vilka typer av avfall som klassificeras som farligt avfall och uppgiftsskyldighet föreskrivs för den som yrkesmässigt utövar verksamhet där farligt avfall uppkommer.

Den ekonomiska lagstiftningen har också betydelse för miljöfrågorna i näringslivet. Det gäller inte minst skattelagstiftningen.

Ekonomiska styrmedel (såsom miljöskatter och -avgifter) syftar till att uppnå miljömål på ett kostnadseffektivt sätt. Företagen får själva avgöra vilka åtgärder som är lönsamma att vidta, utifrån de företagsekonomiska kostnader eller intäkter för miljöpåverkan som styrmedlet skapar. Ekonomiska styrmedel stimulerar också teknisk utveckling, uppmuntrar åtgärder utöver minimikrav och medför ofta låga administrativa kostnader.

Ekonomiska styrmedel ställer inte samma krav på företagsspecifik information riktad till myndigheter som direkta regleringar gör. Samtidigt kräver de ekonomiska styrmedlen, om dessa skall vara effektiva, att företagen har god kännedom om den egna kostnadsbilden beträffande kostnaden för att vidta miljöförbättrande åtgärder.

Målformulering

Osäkerhet om framtida miljökrav kan fördröja en miljöanpassning av företag och även förhindra nyetablering av företag. Tydliga mål och en tydlig ansvarsfördelning kan däremot undanröja detta hinder samt gagna den ekonomiska utvecklingen. Under våren 1998 avser regeringen att lämna förslag till reviderade nationella miljömål inför 2000-talet. Det är angeläget att verksamhetsutövare kan formulera miljömål för sin egen verksamhet med ledning av de nationellt fastlagda målen. Förutom nationella miljömål bör också miljömål formuleras för olika sektorer.

Miljömålen skall vara uppföljningsbara. En förutsättning för att uppföljning skall kunna ske är en öppenhet i samhället som skapas bl.a. genom ökad tillgång på miljörelaterad information.

Staten som föregångare

Stat och kommun skall vara föregångare själva och på så vis driva på miljöarbetet. Varje statlig myndighet har ett generellt miljöansvar enligt 7 § verksförordningen. Miljöansvar kan bl.a. tas genom att den statliga förvaltningen och kommuner integrerar miljöfrågorna i sin vanliga verksamhet och genomför en aktiv och miljöanpassad upphandling.

Utifrån förslag från Miljöårsberedningen (Betänkandet "Integrering av miljöhänsyn inom den statliga förvaltningen, SOU 1996:112) startade regeringen i januari 1997 projektet "Miljöledningssystem i statlig förvaltning" med 25 medverkande pilotmyndigheter. Avsikten är att vidga detta till en bredare tillämpning inom regeringskansliet och statliga myndigheter.

Själva miljöledningssystemet syftar till att få en systematisk hantering av miljöfrågorna i en organisation och även att informera utåt om det interna miljöarbetets mål och resultat och därigenom vara ett föredöme för andra.

5.1 Bakgrund

I detta kapitel behandlas förslag till förbättrad information från företagen till olika intressenter. Följande områden för att förbättra informationen om företagens miljöpåverkan och miljöarbete behandlas:

- Krav på redovisning av miljörelaterad information i företagens finansiella redovisning
- System för att förmedla bl.a. frivillig miljöinformation från företagen
- Premiering av företagens miljöarbete

5.1.1 Begreppet miljöredovisning

Begreppet miljöredovisning kan i huvudsak struktureras utifrån två olika synsätt. Det ena bygger på klassisk redovisningsteori. Enligt detta synsätt syftar miljöredovisningen till att identifiera och rapportera direkta finansiella risker med miljöanknytning, dvs. olika former av förpliktelser och eventualförpliktelser. Frågan huruvida verksamhetens miljömässiga effekter på omvärlden är av sådan karaktär att de bör rapporteras i den externa redovisningen – antingen i resultat- och balansräkningarna eller i förvaltningsberättelsen – avgörs enligt de bedömningsgrunder som gäller för företagets affärsverksamhet i övrigt. Detta innebär att de sedvanliga reglerna för intäcks- och kostnadsrapporteringen, såsom de grundläggande försiktighets- och realisationsprinciperna, tillämpas även på miljöanknutna händelser.

Enligt det andra synsättet på miljöredovisning har redovisningen ett vidare syfte än att ge enbart traditionell finansiell information. En miljöredovisning i denna vidare bemärkelse kan utgöras av en beskrivning av företagets totala miljöarbete, både sådant som kan presenteras i siffror och sådant som kan redovisas enbart i ord. Syftet med en sådan redovisning är att ge läsaren en helhetsbild av verksamhetens miljöpåverkan och företagets syn på miljöarbetet både i ett kort och i ett längre perspektiv. Enligt detta synsätt kan det vara nödvändigt att lämna upplysningar om miljöpåverkan även om det på balansdagen inte finns någon direkt företagsekonomisk förpliktelse. Redovisningen kan t.ex. innehålla en redogörelse för företagets miljöpolicy och andra riktlinjer som företaget har antagit för sitt miljöarbete liksom kort- och långfristiga mål för detta arbete. Informationen kan i sistnämnda del omfatta även planerade aktiviteter på miljöområdet. Vidare kan den innehålla en beskrivning av de miljöskyddsåtgärder som företaget vidtagit som en följd av sin miljöpåverkan.

Vid sidan av begreppet miljöredovisning förekommer termen miljörapport. Med det senare uttrycket avses en sådan redovisning som enligt 38 b § miljöskyddslagen (1969:387) varje år skall lämnas till tillsyns-

myndigheten av företag som är tillståndspliktiga enligt miljöskyddslagen. Miljörapporten skall bl.a. innehålla en redogörelse för de åtgärder som har vidtagits för att uppfylla villkoren i ett tillståndsbeslut och resultatet av dessa åtgärder.

5.1.2 Redovisningslagstiftningens struktur

I nuvarande svensk redovisningslagstiftning finns det två parallella system av redovisningsregler för företag i allmänhet. Det ena systemet kommer till uttryck i bokföringslagens (1976:125) regler om årsbokslut samt i bestämmelser om årsredovisning m.m. i t.ex. lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag (1980 års årsredovisningslag) och lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar (föreningslagen). Dessa regler får tillämpas av t.ex. ekonomiska föreningar, enskilda näringsidkare och sådana handelsbolag som faller utanför den nya årsredovisningslagens tillämpningsområde. Det andra systemet kommer till uttryck i 1995 års årsredovisningslag. Den lagen gäller framför allt för aktiebolag. Redovisningskommittén har emellertid i sitt slutbetänkande föreslagit att 1995 års årsredovisningslag fr.o.m. den 1 januari 1999 utsträcks till att omfatta samtliga fysiska och juridiska personer som är skyldiga att avsluta den löpande bokföringen med någon form av bokslut.

I 1995 års årsredovisningslag föreskrivs att årsredovisningen skall bestå av balansräkning, resultaträkning, noter och förvaltningsberättelse samt, i vissa fall, finansieringsanalys. En årsredovisning enligt 1980 års årsredovisningslag och föreningslagen skall bestå av balansräkning och resultaträkning. Samtliga ekonomiska föreningar samt större företag som omfattas av 1980 års årsredovisningslag skall dessutom till årsredovisningen foga en förvaltningsberättelse.

De olika delarna av årsredovisningen har skilda syften. Balansräkningen skall ge en bild av företagets ställning vid en given tidpunkt, balansdagen. Resultaträkningen skall utvisa de kostnader och intäkter som har uppstått under räkenskapsåret. Fordras det ytterligare upplysningar för att ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat, skall dessa lämnas i noterna. Syftet med förvaltningsberättelsen är, såsom det kommer till uttryck i den nya årsredovisningslagen, att det redovisande företaget där skall lämna en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Upplysningar skall även lämnas om förhållanden som är av betydelse för bedömningen av bolagets ställning och resultat men som inte skall redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna. Vidare skall det upplysas bl.a. om händelser av väsentlig natur för bolaget som har inträffat under eller efter räkenskapsåret slut, bolagets förväntade framtida utveckling och bolagets verksamhet inom forskning och utveckling (se 6 kap. 1 § första och andra styckena årsredovisningslagen). Liknande men något mera begränsade upplysningar skall lämnas i de förvaltningsberättelser som upprättas enligt 1980 års årsredovisningslag och föreningslagen.

Bokförings- och redovisningslagstiftningen utgör en ramlagstiftning som kompletteras av annan normbildning. I lagstiftningen kommer detta

till uttryck genom hänvisningar till ”god redovisningssed”. Begreppet god redovisningssed brukar ofta beskrivas som ”en faktiskt förekommande praxis hos en kvalitativt representativ krets av bokföringskyldiga”. I praktiken torde uttalanden från normgivande organ, såsom Bokföringsnämnden och Redovisningsrådet, bli bestämmande för vad som är att anse som god redovisningssed.

I gällande rätt finns inte något uttryckligt krav på att miljörelaterad information skall särredovisas i årsredovisningen. Emellertid kan t.ex. en miljöanknuten inträffad händelse ha en sådan direkt påverkan på företagets finansiella ställning eller framtida utvecklingsförmåga att konsekvensen av händelsen måste framgå av årsredovisningen. Den lämnade informationen bedöms i sådana fall utifrån samma grunder som andra förpliktelser.

Företag som är skyldiga att upprätta årsredovisning omfattas av revisionsplikt. Revisionsplikten innebär bl.a. att företagets revisor i den omfattning som följer av god revisionssed skall granska företagets årsredovisning. Miljöanknuten information intar ingen särställning vid revisionen. Lagstiftningen ställer inte heller några särskilda krav på ”miljörevision”.

5.1.3 Miljöredovisningens utveckling i Sverige

De senaste årens växande intresse för miljöfrågor har gjort att allt fler företag frivilligt lämnar information till allmänheten om verksamhetens miljöpåverkan och om de åtgärder som vidtas med anledning av denna påverkan. Ca 60 procent av de svenska börsbolagen respektive de större onoterade bolagen lämnar någon form av miljöinformation till sina aktieägare och andra intressenter. En del väljer att upprätta fristående miljöredovisningar men de flesta lämnar miljöinformationen i den tryckta årsredovisningen eller i en separat bilaga.

Att miljörelaterad information har fått ökad betydelse bland aktörer inom den finansiella sektorn märks bl.a. genom att Sveriges Finansanalytikers Förening nyligen har publicerat rekommendationen ”Miljöinformation för finansanalytiker”. Rekommendationen avser den miljöinformation som lämnas i företagets årsredovisning och som vänder sig till aktörer på de finansiella marknaderna. Enligt rekommendationen skall den information som lämnas i företagets årsredovisning i första hand avse fakta samt beslutade eller planerade åtgärder. Vaga uttalanden om målsättningar och ambitioner som inte ger underlag för kvantifieringar bör undvikas. I rekommendationen räknas ett antal områden upp vilka bör behandlas i de upplysningar som lämnas. Exempel på dessa områden är:

- vilka miljöfrågor som är av väsentlig betydelse för företagets framtidsutsikter,
- miljöarbetets viktigaste mål, strategier och medel liksom dess organisation och
- framtida kostnader av icke oväsentlig betydelse för att åtgärda miljöskador, t.ex. mark- eller vattensanering.

Inom EU har det utarbetats en förordning om frivillig miljöstyrning och miljörevision (rådets förordning EEG nr 1836/93 av den 29 juni 1993 om en gemenskapens miljöstyrnings- och miljörevisionsordning). Förordningen kompletteras i Sverige av lagen (1994:1596) om frivillig miljöstyrning och miljörevision. Det särskilda system som förordningen ligger till grund för kallas Eco-management and Audit Scheme (EMAS). Deltagande är frivilligt och registreringen sker anläggningsvis. Syftet med förordningen är att främja en förbättring av industrins miljöarbete genom att företagen utarbetar och genomför en miljöpolicy, ett miljöprogram och ett miljöstyrningssystem för sina anläggningar. Effekterna av åtgärderna skall utvärderas regelbundet och allmänheten skall informeras om resultatet av denna utvärdering. Detta skall ske i form av en särskild miljöredovisning som för varje berörd anläggning skall innehålla bl.a.

- en beskrivning av verksamheten och väsentliga miljöförhållanden som berörs av verksamheten,
- sammanfattande upplysningar om bl.a. utsläpp, avfall och buller från anläggningen samt
- en presentation av hur företagets miljöpolicy, miljöprogram och miljöstyrningssystem har genomförts.

En miljöredovisning enligt EMAS skall minst vart tredje år kontrolleras av en extern ackrediterad miljökontrollant. Anläggningar som har godkänts registreras och får därmed använda en särskild symbol. I Sverige skall den godkända miljöredovisningen skickas till AB Svenska Miljöstyrningsrådet som registrerar anläggningar.

Inom EU har också diskuterats miljöredovisning inom ramen för företagens finansiella redovisning. Några rättsakter förekommer dock inte på detta område. Däremot har EG-kommissionens rådgivande organ i redovisningsfrågor – the Accounting Advisory Forum – som diskussionsunderlag sammanställt dokumentet *Environmental Issues in Financial reporting*. I detta behandlas frågor om redovisning och beräkning av jämförbar och likvärdig miljöinformation.

5.1.5 Danmark

Den 1 januari 1996 infördes i Danmark en lagstiftning som ålägger företagen att upprätta s.k. gröna räkenskaper. Lagstiftningen har beröringspunkter med både den danska årsredovisningslagen och den danska miljölagstiftningen. Ett företags miljöpåverkan skall redovisas i en fristående rapport som bl.a. skall innehålla en redovisning i fysiska termer samt nyckeltal, exempelvis energiförbrukning och avfallsmängd i förhållande till verksamhetens nettoomsättning. Miljöredovisningen skall upprättas för samma räkenskapsperiod som företagets finansiella redovisning och ges in till både Erhvervs- og Selskabsstyrelsen och berörd miljömyndighet.

Företag som är anslutna till EMAS kan fullgöra sin miljöredovisningsskyldighet genom att till Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ge in den

särskilda miljöredovisning som företaget har förbundit sig att upprätta enligt det systemet. Prop. 1996/97:167

5.1.6 Norge

Den norska aksjeloven uppställer krav på att årsredovisningen skall innehålla viss information med miljöanknytning. Ett bolag som förorenar den yttre miljön skall lämna upplysning om de åtgärder som vidtagits eller som planeras att vidtas för att motverka föroreningen. Motsvarande regler återfinns i regnskapsloven. Syftet är att identifiera sådana verksamheter som är förenade med miljörisker av viss omfattning, eftersom sådana risker också innefattar ett större mått av företagsekonomisk risk. Av förarbetena framgår att upplysningskravet knyter an till begreppet forurensning så som det är definierat i forurensningsloven.

5.2 Miljörelaterad information som en del av den finansiella redovisningen

Regeringens förslag: Förvaltningsberättelsen skall – liksom hittills – innehålla miljöanknuten information i den mån informationen är av betydelse för bedömningen av ett bolags verksamhet, ställning och resultat och dess utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter. Därutöver införs ett särskilt upplysningskrav för sådana bolag som är tillstånds- eller anmälningpliktiga enligt miljöskyddslagen. Upplysningskravet omfattar verksamhetens påverkan på den yttre miljön.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt kommitténs förslag eller har inte haft något att invända. *Naturvårdsverket*, *Kemikalieinspektionen*, *Kooperativa Förbundet* m.fl. har dock ansett att kommittén borde ha föreslagit mera långtgående krav. Bl.a. *Bokföringsnämnden*, *Föreningen Auktoriserade Revisorer* och *Redovisningsrådet* har avstyrkt kommitténs förslag med hänvisning till att redan gällande regler tillgodoser rimliga krav på informationslämnande. *Sveriges Industrieförbund* har framfört en liknande uppfattning.

Skälen för regeringens förslag

Skall kraven på redovisning av miljörelaterad information utvidgas?

Miljöredovisningsområdet har under senare tid kommit att bli föremål för ett tilltagande intresse. Utvecklingen befinner sig ännu i ett initialske och har huvudsakligen skett genom en ofullständig självreglering. Detta har fått till följd att jämförbarheten mellan olika företag är låg. Mot den

bakgrunden finns det enligt regeringens mening all anledning att ställa sig bakom en fortsatt utveckling på miljöredovisningsområdet. En utvidgad miljöredovisning torde leda till ett ökat medvetande om miljöfrågornas betydelse för näringslivet. Detta är positivt men bör inte vara bestämmande vid utformningen av bestämmelserna om företagets finansiella redovisning. En utvidgad miljöredovisning inom ramen för företagets finansiella redovisning bör i stället vara inriktad på att bereda ett bättre underlag för olika intressenters bedömning av företagets ekonomiska förhållande och utvecklingsmöjligheter.

En första fråga blir därvid om denna utveckling över huvud taget bör ske inom ramen för företagets årsredovisningar.

Årsredovisningarnas primära syfte är att ge företagets intressenter möjlighet att bilda sig en uppfattning om företagets finansiella ställning och resultat och om dess utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter i finansiellt hänseende. En årsredovisning skall innehålla uppgifter om inträffade händelser eller tillstånd som kan påverka företagets finansiella ställning och resultat. Det står mot den bakgrunden alldeles klart att miljörelaterad information som har direkt eller indirekt betydelse för företagets ställning, resultat och utveckling har en naturlig plats i årsredovisningarna.

En utvidgad redovisning av miljörelaterad information skulle i och för sig kunna lämnas i en separat redovisning av det slag som dansk lagstiftning fordrar. Regeringens uppfattning är emellertid att miljörelaterad information som har finansiell anknytning bör lämnas inom ramen för företagets årsredovisningar. Det ger bättre möjligheter att integrera informationen med annan information av finansiell betydelse.

Finns det då anledning att fordra en mera ingående miljörelaterad redovisning i årsredovisningarna än vad som förekommer i dag? Som har framgått av redogörelsen i det föregående kan miljöredovisningens syfte och funktion ses på olika sätt. Miljöredovisning enligt det snävare synsättet – traditionell finansiell information – omfattas redan i dag av lagstiftningen. Regeringens uppfattning är emellertid att detta synsätt är alltför snävt och inte fullt ut beaktar betydelsen av miljöanknuten information för långsiktiga och allsidiga bedömningar av företagets finansiella utvecklingsmöjligheter. De upplysningar som lämnas med stöd av 6 kap. 1 § första och andra styckena årsredovisningslagen (se ovan avsnitt 4.2.1) torde inte alltid vara så omfattande som är önskvärt. Lämnas upplysningar om bolagets framtida utveckling, torde dessa framför allt avse kända förhållanden eller förväntningar som är baserade på konkreta och kända förhållanden som berör bolaget direkt. Mera långsiktiga risker som ännu inte har föranlett några åtgärder från företagets sida utelämnas inte sällan.

Några remissinstanser har hävdats att det ligger utanför årsredovisningslagens primära syfte att införa krav på mer långtgående upplysningar än sådana som baseras på redan kända förhållanden med anknytning till företagets finansiella ställning och resultat. Enligt regeringens mening är det emellertid naturligt att årsredovisningen utformas så att den kan ligga till grund för utomstående intressenters bedömningar av företagets långsiktiga finansiella utvecklingsförmåga. Den miljörelaterade information som i dag lämnas i företagets årsredo-

visningar torde i flera fall inte vara tillräcklig för att tillgodose dessa behov. Finansinspektionen har i sitt remissvar understrukt kreditgivarnas behov av god information om verksamhetens påverkan på den yttre miljön; informationen behövs för att kreditgivarna skall kunna bedöma kreditrisken. Svenska Bankföreningen har i sitt remissvar gett uttryck för en liknande uppfattning. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är önskvärt med en mera omfattande redovisning av miljörelaterad information som har direkt eller indirekt betydelse för företagets finansiella utvecklingsmöjligheter. Sådan information bör kunna ge underlag för en långsiktig bedömning av de effekter som företagets miljöpåverkan har på företagets egen situation. Så kan t.ex konkreta uppgifter om utsläpp och avfall ha betydelse för bedömningar av om företaget längre fram kan påverkas av framtida utsläppsbegränsningar eller utsättas för efterbehandlingskrav eller krav på miljöinvesteringar.

Hur skall kravet på utvidgad redovisning komma till uttryck?

Redovisningslagstiftningen utgör en ramlagstiftning som i fråga om reglernas närmare innehåll hänvisar mycket till god redovisningssed, väsentligen grundad på uttalanden av normgivande organ. Enligt regeringens mening bör även den närmare utformningen av en framtida, utvidgad miljöredovisning lämnas till normgivande organ. Till skillnad från några remissinstanser anser regeringen emellertid att frågan inte helt bör överlämnas till självreglering och god redovisningssed utan att lagstiftaren bör ställa upp vissa allmänna krav som kan bereda vägen för en fortsatt utveckling på området. Ett sätt att åstadkomma en sådan utveckling är att – såsom har skett i Norge – i lagstiftningen införa ett krav på att bolagen i sina årsredovisningar skall lämna upplysningar om den miljöpåverkan som verksamheten ger upphov till. Ett sådant krav bör lämpligen ta sikte på sådan information som har en mer allmän och strategisk betydelse för bolaget i framtiden. I linje med årsredovisningslagens struktur bör lagens utformning vara generell och inte i detalj reglera innehållet i den information som skall lämnas. De farhågor som några remissinstanser har gett uttryck för – att lagregler av detta slag kan komma att uppfattas som maximiregler – kan regeringen för sin del inte instämna i. Det kan antas att normgivande organ kommer att utarbeta den information och de rekommendationer om miljörelaterad information som kan antas vara behövlig.

Vilka företag skall omfattas av den utvidgade uppgiftsskyldigheten?

En särskild fråga är om en sådan lagreglerad upplysningsskyldighet bör gälla samtliga eller endast vissa företag. Upplysningskravet bör enligt regeringens mening åläggas endast de mest miljöpåverkande företagen vars finansiella risker delvis ligger i verksamhetens miljöpåverkan. Den utvidgade upplysningsskyldigheten bör därför gälla enbart för sådana bolag vilka bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöskyddslagen. Det torde framför allt vara i dessa bolag som miljöpåverkan av någon betydenhet uppkommer. Om upplysningsskyldigheten utformas på detta sätt, beaktas de i redovis-

ningsommanhang generella kraven på relevans och väsentlighet. Vidare torde företagens kostnader för att ta fram relevanta uppgifter begränsas. Tillståndspliktiga företag måste nämligen redan i dag ta fram miljörelaterad information för sina miljörapporter. Också de anmälningspliktiga företagen kan – mot bakgrund av miljöskyddslagstiftningens krav på anmälan vid ändringar i verksamheten – som regel antas ha de relevanta uppgifterna tillgängliga.

I lagrådsremissen har föreslagits att bestämmelser om skyldighet att lämna miljörelaterad information skall införas även i de särskilda årsredovisningslagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag respektive för försäkringsföretag. Lagrådet har ansett att det kan behöva övervägas ytterligare huruvida det finns tillräckliga skäl att genomföra de föreslagna ändringarna i dessa lagar.

Regeringen vill först framhålla att redan Redovisningskommitténs förslag innebar att kravet på utvidgad miljöinformation skulle gälla också sådana företag som omfattas av de särskilda årsredovisningslagarna för finansiella företag. Några invändningar mot detta har inte framförts under remissförfarandet. Enligt regeringens mening är särskild information med miljöanknytning av intresse även i finansiella företag. Med den utformning som bestämmelserna om redovisning av miljörelaterad information enligt regeringens uppfattning bör ges torde bestämmelserna visserligen endast ganska sällan komma att aktualiseras beträffande de finansiella företagens års- och koncernredovisningar. Det kan dock förekomma situationer då en enligt miljöskyddslagen tillståndspliktig verksamhet kontrolleras av ett finansiellt företag. Ett fall är då en bank för skyddande av fordran har övertagit en fastighet eller ett bolag där en sådan verksamhet bedrivs. I sådana och liknande fall kan det vara motiverat att uppgift om den miljöfarliga verksamheten lämnas i förvaltningsberättelsen.

Mot denna bakgrund finns det enligt regeringens mening skäl att låta det nya kravet på redovisning av miljörelaterad information gälla även de företag som omfattas av de särskilda årsredovisningslagarna för finansiella företag.

Vilken miljöpåverkan skall redovisas?

Miljöredovisning kan inriktas såväl mot verksamheten som mot produkternas innehåll, användning och slutliga omhändertagande. Kommittén har förordat att det lagreglerade upplysningskravet endast bör omfatta den miljöpåverkan som produktionsprocessen ger upphov till. En del remissinstanser har menat att upplysningskravet även bör omfatta påräkneliga effekter vid användning och återanvändning av företagets produkter. Regeringen anser dock att det för närvarande är svårt att överblicka konsekvenserna av ett sådant mer omfattande informationskrav. Nyttan av informationen måste vägas mot kostnaden för att ta fram den. Om upplysningskravet begränsas till den miljöpåverkan som uppstår i verksamheten, kan en stor del av de berörda bolagen fullgöra upplysningskyldigheten på ett relativt enkelt och billigt sätt genom att utnyttja inom företaget redan samlad information om utsläpp, avfall o. dyl.

I sammanhanget bör noteras att den utvidgade miljöredovisning som regeringen nu föreslår är av ett annat slag än den som följer av EMAS-förordningen. De huvudsakliga skillnaderna är att deltagande i EMAS är frivilligt och att den redovisningen inte sker för en juridisk person utan för en viss anläggning. Den redovisningsform som vi föreslår torde bättre än EMAS tillgodose företagens och kreditgivarnas behov av finansiell information.

Revision

En särskild fråga är i vilken omfattning företagens revisorer skall vara skyldiga att granska upplysningar av detta slag. Det kan hävdas att det här är fråga om information som ligger utanför det normala kompetensområdet för en revisor. I de remissvar som inkommit från revisorsorganisationerna har det emellertid inte uttryckts några farhågor beträffande kårens möjligheter att anpassa revisionsinsatsen till en utvidgad redovisning av miljörelaterad information. Det är också naturligt att revisorskåren, när den ställs inför granskning av detta slag, kompletterar sin kompetens i lämplig omfattning.

5.3 System för spridning av miljöinformation om företagen

Regeringens bedömning: Uppbyggnaden av system för spridning av företagens frivilliga miljöinformation bör underlättas och anslutning till systemen uppmuntras genom olika åtgärder. Åtgärder för att genomföra miljöinformationsutredningens förslag kommer bl.a. att beaktas i samband med regeringens arbete med föreskrifter för att tillämpa miljölagstiftningen.

Utredningens bedömning: Miljöinformationsutredningen tillsattes under våren 1996 med uppgift att undersöka förutsättningarna för ett samlat informationssystem för miljörelaterad information om företag riktad till finansiella aktörer. Av betänkandet "Förbättrad miljöinformation" (SOU 1997:4) framgår att utredaren funnit att banker, försäkringsbolag och andra finansiella institutioner har ett växande och hittills otillfredsställt behov av miljöinformation som underlag för bedömningar av ekonomiska risker och möjligheter. Eftersom informationsbehovet växlar från ärende till ärende finner utredningen att det ännu är opraktiskt och ekonomiskt olämpligt att försöka bygga upp ett nytt system för aggregerad information som kan ge svar på alla de miljöfrågor som finansmarknadens aktörer behöver ställa. Likaså har t.ex. kreditgivare och kapitalplacerare olika behov av information.

Miljöinformationsutredningen föreslår att

- de redan existerande kreditupplysningsföretagen utvidgar sin verksamhet till att omfatta även miljöinformation, för att ge den finansiella sektorn förbättrad information som underlag för dess bedömning av miljörisker,

- staten genom Naturvårdsverket och andra berörda myndigheter och organisationer medverkar till att upplysningsföretagen på samma sätt som sker ifråga om rent finansiell information på enklast möjliga sätt får tillgång till sådan icke sekretessbelagd miljöinformation, som finns hos respektive myndighet.

Beträffande miljörapportering föreslår utredningen att

- en översyn görs av de i Miljöskyddslagen föreskrivna miljörapporternas innehåll och utformning, varvid bör beaktas behoven från såväl tillsyns- och statistikmyndigheterna som allmänheten och särskilt den finansiella sektorn,
- man därvid undersöker vilka grupper av företag som obligatoriskt skall lämna miljörapporter.

Med syftet att informationen skall bli tillgänglig på företags- eller koncernnivå, föreslår utredningen att

- regeringen på lämpligt sätt föranstaltar om att organisationsnummer införs som generellt sökbegrepp i fråga om all hos myndigheterna registrerad miljöinformation.

Utredningen uppmärksammar vidare att man inom Naturvårdsverket och andra statliga myndigheter bedriver ett omfattande utvecklingsarbete för informationsförsörjning via Svenska Miljönätet och Internet varför utredningen också föreslår att:

- man i de statliga myndigheternas utvecklingsarbete för informationsförsörjning och informationssamverkan också beaktar den finansiella sektorns behov av förbättrad miljöinformation och verktyg för detta.

Utredningen har därmed kommit fram till att ett miljöinformationssystem för den finansiella sektorn bör kunna komma till stånd genom att ett nära samarbete mellan kreditupplysningsföretag och Naturvårdsverket samt övriga miljömyndigheter upprättas. Under arbetet med betänkandet har utredaren också initierat ett sådant samarbete. Utredningen menar att förslagen inte kräver uppbyggnad av nya institutioner och inte heller några nämnvärda kostnader eller investeringar. I den mån det krävs anpassningar, som myndigheterna måste göra i sin databehandling och som enbart betingas av upplysningsföretagens behov, bör kostnaderna för dessa bäras av upplysningsföretagen, som i sin tur bör kunna få dem täckta genom kundernas betalning av upplysningsföretagens tjänster.

I utredningen betonas vidare att miljörapporterna (vilka berör närmare 8000 anläggningar) har ett sådant innehåll att de skulle kunna utgöra ett underlag även för bedömningar hos finansiella aktörer såsom banker och försäkringsbolag. De miljörapporter som i dag upprättas är enligt utredningen dock ofta alltför specialinriktade på tillsynsmyndigheternas behov, varför en förändrad form av rapportering måste utvecklas innan rapporterna kan tjäna ett sådant syfte.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är överlag positiva till förslaget att låta kreditupplysningsinstitutet utvidga verksamheten till miljöinformation. Dock framhävs att utredningen ej preciserar vilken typ av information som efterfrågas och hur informationsinsamlingen i praktiken skall gå till, vilket i sin tur beror på att de tillänkta användarna ej heller kunnat precisera detta. Flera remissinstanser menar samtidigt att miljöinformation i form av faktaupplysningar bör ha en större målgrupp än upplysningsföretagens kunder, dvs. också media, allmänheten, kommuner, statliga myndigheter, enskilda placerare m.fl.

Flera instanser ställer sig tveksamma till huruvida efterfrågan på miljöinformation från de finansiella aktörerna är tillräckligt stor för att man skall vara beredd att betala kostnaderna för att inhämta informationen. Några anser också att det kan komma att krävas särskilda resurser i ett inledningsskede av uppbyggnaden av informationssystemet. Orsaken till detta är, menar instanserna, att efterfrågan på informationen ej kan förväntas vara tillräckligt stor för att kunna täcka de initiala kostnaderna förknippade med systemet .

De flesta ser mycket positivt på förslaget om att se över miljörapporternas innehåll och utformning, och påpekar samtidigt att man bör se över möjligheterna till samordning med annan rapportering, som EMAS och den finansiella rapporteringen. Flera instanser menar att dessa andra rapporter bör utgöra huvudsakliga informationskällor för den finansiella sektorn. RRV betonar att samordningsambitioner inte får leda till utarmning av innehållet i miljörapporterna, och i Naturvårdsverkets remissvar anförs att det är olämpligt att anpassa miljörapporten till så olika målgruppers referensramar och behov som utredningen föreslår.

De flesta instanser avvisar förslaget att ändra reglerna för vilka företag som skall lämna obligatoriska miljörapporter.

Av dem som kommenterar förslaget om att införa organisationsnummer som generellt sökbegrepp är de flesta positiva, bl.a. kreditupplysningsföretagen Dun & Bradstreet och Upplysningscentralen. Naturvårdsverket menar att förslaget är alltför resurskrävande.

Skälen för regeringens bedömning: Miljöinformationsutredningens förslag är sådana att de i stora delar kan genomföras i samarbete på frivillig grund. Regeringen kommer att återkomma till frågan om miljörapporternas utformning och syfte i samband med arbetet med föreskrifter för att tillämpa miljölagstiftningen. I detta sammanhang bör beaktas om det finns skäl att, utöver verksamheter som omfattas av miljöskyddslagen, även information från andra verksamheter bör göras tillgänglig för den finansiella sektorn. Exempelvis kan upplysningar från ägare och brukare som upptäcker föroreningar på fastigheten, samt verksamheter som omfattas av lagen om kemiska produkter vara av betydelse.

Regeringens bedömning: Det bör utredas om och hur verksamhetsutövaren kan stimuleras att ta ett utökat egenansvar för miljöarbetet genom någon form av premiering.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen lägger i annan ordning fram ett förslag till miljöbalk. Lagstiftningen lägger ett betydande ansvar på den som utövar en verksamhet. Om verksamhetsutövare själv utövar en god egenkontroll så att tillsynsanmärkningarna blir få kan detta innebära att tillsynsmyndigheternas lagkontrollerade arbete underlättas och blir billigare. Detta kan också innebära fördelar för företagen i och med att myndigheterna i ökad utsträckning kan utöva systemtillsyn och att tillsynen mer kan inriktas på att ge stöd i form av råd m.m. för miljöförbättringar. Kostnaderna för tillsynen skall täckas av avgifter. Naturvårdsverket utreder för närvarande avgifter enligt miljöbalken. Företag som har miljöledningssystem får ett samlat grepp om miljöarbetet, och de kan planera in åtgärder i sin långsiktiga strategi. Konkurrensmässigt kan det också innebära fördelar om företagen utåt kan uppvisa ett stort miljöansvar. I propositionen till lagen om frivillig miljöstyrning och miljörevision (prop. 1994/95:101) gör regeringen bedömningen att det frivilliga miljöstyrnings- och miljörevisionsarbetet inte bör ersätta tillsynsmyndigheternas arbete. I samband med miljöbalksutredningens förslag till miljöbalk påpekade dock vissa remissinstanser att miljöledningssystemet skapar förutsättningar för samordningsvinster och effektivisering av tillsynen.

Genom premiering av företagen skulle företagens miljöarbete och anslutning till miljöledningssystem kunna uppmuntras. Detta måste dock förutsätta att miljökrav uppfylls, t.ex. att alla nödvändiga tillstånd innehas. Hur en premiering skall ske bör utredas närmare.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna i redovisningslagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas på räkenskapsår som påbörjas närmast efter den 31 december 1998.

Kommitténs förslag: Redovisningskommittén har föreslagit att lagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 1999.

Skälen för regeringens förslag: Enligt vad som har sagts i det föregående har utvecklingen av miljöredovisning hittills skett genom en ofullständig självreglering. Det finns enligt regeringens uppfattning all anledning att utan dröjsmål ge utvecklingen ökat stöd i lagstiftningen. Samtidigt är det angeläget att de normgivande organen på redovisnings-

området liksom bolagen själva ges rimlig tid att genomföra de förberedelser som behövs före ikraftträdandet. Med hänsyn härtill bör lagen träda i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av år 1998.

7 Kostnader

Krav på att företagen i sina årsredovisningar skall lämna upplysningar om den påverkan som verksamheten har på den yttre miljön innebär kostnadskonsekvenser dels i samband med att informationen produceras, dels i samband med att den lämnade informationen skall revideras. I och med att upplysningskravet är begränsat till sådana företag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöskyddslagen torde merkostnaden för att ta fram upplysningarna bli föga omfattande; till detta kommer kostnader för revision.

Förslaget torde inte leda till några merkostnader för stat och kommun.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring av årsredovisningslagen (1995:1554)

6 kap. 1 §

Förvaltningsberättelsen skall innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat.

Upplysningar skall även lämnas om

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av bolagets ställning och resultat,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för bolaget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,
3. bolagets förväntade framtida utveckling,
4. bolagets verksamhet inom forskning och utveckling, och
5. bolagets filialer i utlandet.

Utöver sådan information om verksamhetens miljöpåverkan som skall lämnas enligt första och andra styckena skall bolag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöskyddslagen (1969:387) lämna upplysningar i övrigt om verksamhetens påverkan på den yttre miljön.

Andra stycket 3 och 5 gäller inte bolag som avses i 3 kap. 6 § andra stycket.

(Jfr 6 kap. 1 § i kommitténs förslag)

I paragrafen har införts ett nytt *tredje stycke* angående upplysningar om bolagets påverkan på den yttre miljön. Stycket har utformats i huvudsak i enlighet med Lagrådets förslag.

Den nya bestämmelsen skall ses mot bakgrund av första och andra styckena. Redan bestämmelserna i dessa medför att det ibland måste lämnas information som har att göra med företagets påverkan på den yttre miljön. Så kan t.ex. förekommande utsläpp eller förekomst av förorenad mark ha sådan påverkan på bolagets ställning och resultat att uppgift om utsläppet eller återställningskostnader måste redovisas enligt första eller andra stycket. Om produktionsprocessen ger upphov till visst avfall, kan det också påverka företagets utvecklingsmöjligheter; det kan vara en anledning att lämna uppgift om förhållandet enligt andra stycket 3. Lagstiftaren har emellertid valt att inte precisera under vilka närmare förutsättningar som information av detta slag skall lämnas. F.n. torde god redovisningssed inte kräva någon mera allmän redovisning av exempelvis miljöfarlig verksamhet som inte har direkt inverkan på bolagets ekonomiska förhållanden.

Tredje stycket syftar till att framhäva att vissa bolag har en mera generell skyldighet att redovisa miljörelaterad information än vad som följer av första och andra styckena. Av tredje stycket följer sålunda att bolag som är tillstånds- eller anmälningsskyldiga enligt miljöskyddslagen (jfr 3 och 19 §§ miljöskyddsförordningen, 1989:364, jämte den till förordningen fogade bilagan) alltid skall lämna upplysningar om verksamhetens påverkan på den yttre miljön. Det har ansetts att det bör överlämnas till normgivande organ att inom ramen för vad som är god redovisningssed fastställa den närmare innebörden i upplysningskravet. Det är emellertid naturligt att upplysningskravet tar sin utgångspunkt i miljöskyddslagstiftningens regler om miljöfarlig verksamhet (se 1 § miljöskyddslagen) och att de lämnade upplysningarna förmedlar en bild av den miljöfarliga verksamhet som bolaget bedriver och de effekter som den får på omgivningen. Det kan alltså finnas anledning att lämna upplysningar om förekommande utsläpp och avfall av olika slag. Det synes emellertid också naturligt att informationen framför allt inriktas på sådant som direkt eller indirekt kan ha betydelse för en bedömning av företagets finansiella utveckling. Det finns därför mindre anledning att redovisa förhållanden som inte ens på lång sikt kan antas få betydelse för företagets finansiella ställning och resultat.

Upplysningskravet avser *verksamhetens* påverkan på den yttre miljön. Det innebär att i bolag som bedriver tillverkning av varor skall upplysningar lämnas om sådan påverkan som uppkommer i produktionsprocessen. Ägnar sig bolaget åt utvinning av mineraler, skall den miljöpåverkan som uppkommer vid utvinningen redovisas. Men även miljöpåverkan som uppkommer vid utförande av olika tjänster kan – förutsatt att tillhandahållandet av dessa medför tillstånds- eller anmälningsskyldighet – omfattas av upplysningskravet, t.ex. sådan påverkan som är en följd av avfallshantering eller vissa slag av reparations- och serviceverksamhet. Avgörande är om miljöpåverkan är en direkt och naturlig följd av den verksamhet som bolaget bedriver. Som exempel kan nämnas att den som bedriver flygplatsverksamhet bör redovisa miljöeffekterna av flygtrafiken oavsett att det är andra företag som sköter flygningarna.

Sådan miljöpåverkan som följer av användning av produkter som har tillverkats i verksamheten omfattas däremot inte av upplysningskravet.

Däremot kan, om produkterna används i ett annat företags verksamhet, detta företag kan vara skyldigt att redovisa miljöeffekterna i sin redovisning.

Till följd av de hänvisningar som finns i 7 kap. 30 § årsredovisningslagen om förvaltningsberättelse m.m. för koncerner, kommer kravet på en utökad redovisning av miljörelaterad information även att få betydelse vid upprättande av den särskilda förvaltningsberättelsen för koncerner.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

6 kap. 1 §

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

- 1 § *första - tredje styckena* om förvaltningsberättelsens innehåll,
- 2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m., samt
- 3 § om finansieringsanalys.

6 kap. 1 § årsredovisningslagen har ändrats genom att det i ett nytt tredje stycke har tagits in ett upplysningskrav avseende verksamhetens påverkan på den yttre miljön. Hänvisningarna i förevarande paragraf har därför ändrats så att de omfattar även det tredje stycket i 6 kap. 1 § årsredovisningslagen. Även sådana företag som omfattas av lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag är alltså, under de förutsättningar som anges i årsredovisningslagen, skyldiga att lämna viss miljörelaterad information.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

6 kap. 1 §

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

- 1 § *första - tredje styckena* om förvaltningsberättelsens innehåll, samt
- 2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m.

Jfr kommentaren till 6 kap. 1 § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Miljöredovisning

Enligt vår mening bör redovisningslagstiftningen i första hand ta sikte på sådan information som är av omedelbar och väsentlig betydelse för att utomstående intressenter skall kunna bilda sig en riktig uppfattning om företagets finansiella ställning och resultat samt om företagets utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter i finansiellt hänseende. Miljöanknuten information intar inte någon särställning i dessa hänseenden. Vidare bör redovisningslagstiftningen ges en så generell utformning som möjligt med bestämmelser som snarare anger ramarna för redovisningens utformning och innehåll än i detalj föreskriver särskilda redovisningsmetoder för specifika händelser eller situationer.

Vad nu sagts innebär t.ex. att frågan om en inträffad händelse eller ett under en tid utvecklat tillstånd är av sådan karaktär att händelsen eller tillståndet ger upphov till en ekonomisk förpliktelse – som i en eller annan form skall redovisas i årsredovisningen – bör avgöras utifrån samma bedömningsgrunder oberoende av grunden för den eventuella förpliktelsen. Om förpliktelsen har uppkommit som en följd av företagets påverkan på den yttre miljön – t.ex. skyldighet att återställa ett förorenat eller på annat sätt förstört markområde i ursprungligt skick – eller som ett resultat av företagets affärsverksamhet i övrigt – t.ex. ett garantiåtagande eller ett framställt skadeståndsanspråk – saknar enligt vår mening betydelse i sammanhanget.

Vi anser att den nuvarande lagstiftningen – i vart fall såvitt gäller redovisningen i balans- och resultaträkningarna – tillgodoser de krav på miljöanknuten information som det är rimligt att ställa på företagen i redovisningssammanhang. För att understryka vikten av att sådan miljöinformation som är av väsentlig betydelse för bedömningen av ett företags utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter lyfts fram föreslår vi dock att viss miljöinformation obligatoriskt skall lämnas i förvaltningsberättelsen.

Förslaget tar enbart sikte på företag som bedriver miljöfarlig verksamhet i miljöskyddslagens (ML) mening och innebär att sådana företag skall lämna upplysning om verksamhetens påverkan på den yttre miljön. Av de generellt giltiga kraven på relevans och väsentlighet följer vidare att i princip endast sådana företag som är antingen anmälningspliktiga eller tillståndspliktiga enligt ML omfattas av kravet. Slutligen avses i detta sammanhang endast sådan miljöpåverkan som uppstår i produktionsprocessen, såsom utsläpp och avfall av olika slag. Däremot omfattas inte sådan miljöpåverkan som uppkommer vid användningen av företagets produkter eller som har samband med produktionen av varor eller tjänster som företaget förvärvar från en utomstående näringsidkare.

Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs /...../

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

-----

6 kap.

1 §

Förvaltningsberättelsen skall innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat.

Upplysningar skall även lämnas om

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av *bolagets* ställning och resultat,

2. sådana händelser av väsentlig betydelse för *bolaget* som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,

3. *bolagets* förväntade framtida utveckling,

4. *bolagets* verksamhet inom forskning och utveckling, och

5. *bolagets* filialer i utlandet.

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av *företagets* ställning och resultat,

2. sådana händelser av väsentlig betydelse för *företaget* som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,

3. *företagets* förväntade framtida utveckling,

4. *företagets* verksamhet inom forskning och utveckling,

5. *företagets* filialer i utlandet, och
6. *verksamhetens* påverkan på den yttre miljön.

Andra stycket 3 och 5 gäller inte bolag som avses i 3 kap. 6 § andra stycket.

En ekonomisk förening skall utöver vad som framgår av första - tredje styckena lämna upplysningar om

1. väsentliga förändringar i medlemsantalet,

2. summorna av insatsbelopp som skall återbetalas under nästa räkenskapsår enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 3 §§ lagen (1987:677) om ekonomiska föreningar,

3. den rätt till utdelning som gjorda förlagsinsatser medför och

4. summan av de förlagsinsatser som har sagts upp och skall inlösas

under de nästföljande två räkenskapsåren. Prop. 1996/97:167

Vad som i fjärde stycket 2 sägs om insats gäller också lösenbelopp för medlems andel i sambruksförening.

_____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas första gången i fråga om räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1998.

Remissinstanser för Redovisningskommitténs betänkande SOU 1996:157

Prop. 1996/97:167

Bilaga 3

Efter remiss ha yttranden inkommit från Hovrätten över Skåne och Blekinge, Göteborgs tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Riksförsäkringsverket, Bokföringsnämnden, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Riksrevisionsverket, Riksskatteverket, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Koncessionsnämnden för miljöskydd, Konkurrensverket, Närings- och teknikutvecklingsverket, Patent- och registreringsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Skåne län, Svenska Kommunförbundet, Föreningen Auktoriserade Revisorer, Svenska Revisorssamfundet, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund, Redovisningsrådet, Finansanalytikernas Förening, Sveriges advokatsamfund, Tjänstemännens Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges Industriförbund, Företagarnas Riksorganisation, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlarföreningen, Sveriges Försäkringsförbund, Finansbolagens Förening, Stockholms Fondbörs Aktiebolag, Sveriges Ackordcentral, Byggtreprenörerna, Sveriges Fastighetsägareförbund, Sveriges Redareförening, Grossistförbundet Svensk Handel, Svenska Handelskammarförbundet, Sveriges Köpmannaförbund, Kooperativa förbundet och Skogsägarnas Riksförbund.

Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § årsredovisningslagen (1995:1554) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Förvaltningsberättelsen skall innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat.

Upplysningar skall även lämnas om

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av bolagets ställning och resultat,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för bolaget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,
3. bolagets förväntade framtida utveckling,
4. bolagets verksamhet inom forskning och utveckling, och
5. bolagets filialer i utlandet.

Upplysningar skall vidare lämnas om verksamhetens påverkan på den yttre miljön. För bolag som inte bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöskyddslagen (1969:387) gäller detta dock endast i den omfattning som följer av första och andra styckena.

Andra stycket 3 och 5 gäller inte bolag som avses i 3 kap. 6 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1997.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***6 kap.**

1 §

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första och andra stycket* om förvaltningsberättelsens innehåll,

2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m., samt

3 § om finansieringsanalys.

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första - tredje styckena* om förvaltningsberättelsens innehåll,

2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m., samt

3 § om finansieringsanalys.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1997.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***6 kap.**

1 §

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första och andra stycket* om förvaltningsberättelsens innehåll, samt

2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m.

Följande bestämmelser i 6 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) skall tillämpas:

1 § *första - tredje styckena* om förvaltningsberättelsens innehåll, samt

2 § om förslag till dispositioner av vinst eller förlust m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998 och tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1997.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1997-05-16

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bertil Voss, justitierådet Johan Munck, regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist.

Enligt en lagrådsremiss den 7 maj 1997 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
2. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
3. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Staffan Lind.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet.

I lagrådsremissen läggs fram förslag om att i årsredovisningslagstiftningen föra in krav på upplysningar i företagens förvaltningsberättelser om hur verksamheten påverkar den yttre miljön. Det nya kravet avses vara begränsat till att gälla för företag som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöskyddslagstiftningen. Till grund för remissen ligger redovisningskommitténs slutbetänkande med förslag i anledning av en översyn av hela redovisningslagstiftningen. Betänkandet innehåller ett särskilt avsnitt gällande frågan om miljöredovisning. Enligt lagrådsremissen finns det anledning att bryta ut kommitténs förslag i fråga om miljöredovisning till separat behandling så att utvecklingen avseende företagens miljöredovisning utan dröjsmål ges ökat stöd i lagstiftningen. Lagändringarna föreslås träda i kraft vid nästkommande årskifte.

Att den utvidgade upplysningsskyldigheten avses knyta an till miljöskyddslagen innebär att den föreslagna nya regleringen utgår från begreppet miljöfarlig verksamhet, ett begrepp som tar sikte på vissa typer av miljöstörningar vid användning eller åtgärd beträffande mark, byggnad eller anläggning. Till Lagrådet har nyligen avlämnats en lagrådsremiss med förslag om att sammanföra centrala delar av den miljörättsliga lagstiftningen – däribland miljöskyddslagen – till en miljöbalk. Miljöbalksförslaget kan sägas bygga på ett vittsyftande miljöbegrepp som fångar in frågor om skydd för människors hälsa och miljön jämte skydd för natur- och kulturmiljöer och biologisk mångfald samt hushållning med naturen och andra resurser. Detta förslag är således inriktat på ett långt större område än miljöskydd i den mening som nuvarande miljöskyddslag åsyftar. Miljöbalken planeras enligt uppgift träda i kraft den 1 januari 1999.

Mot den angivna bakgrunden kan enligt Lagrådets mening sättas i fråga om det är lämpligt att vidta lagstiftningsåtgärder enligt det nu förevarande remissförslaget med utgångspunkt i en miljöskyddsreglering som kan komma att upphävas inom kortare tid. Att en stor del av bestämmelserna i nuvarande miljöskyddslag, inklusive de som bestämmer begreppet miljöfarlig verksamhet, torde komma att bli överförda till miljöbalken undanröjer knappast betänkligheterna helt. Som Lagrådet ser det hade det varit naturligt att avvakta den vidare behandling av miljöbalksförslaget och i anslutning därtill göra förnyade överväganden i miljöredovisningsfrågan med de utgångspunkter som då kan föreligga.

Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

6 kap.

1 §

Paragrafen föreslås kompletterad med ett nytt tredje stycke. I styckets första mening slås fast att skyldighet skall finnas att i förvaltningsberättelsen lämna upplysningar förutom i de hänseenden som anges i första och andra styckena även beträffande verksamhetens påverkan på den yttre miljön. Därefter följer en andra mening som begränsar skyldigheten till att avse företag som är tillstånds- eller anmälningsskyldiga enligt miljöskyddslagen.

Det sätt varpå tredje stycket har utformats kan ge intryck av att den nya upplysningsskyldigheten går längre än vad som egentligen åsyftas. Att den nya skyldigheten så som motiven får förstås skall gälla upplysningar om störningar från fast egendom eller fasta anläggningar av sådant slag som miljöskyddslagen gäller men däremot inte andra typer av påverkan på miljön kommer knappast till klart uttryck. Enligt Lagrådets mening bör lagtexten anpassas så att syftet med och begränsningen i förslaget kommer fram tydligare. Lagrådet förordar att det nya tredje stycket ges följande lydelse:

”Utöver sådan information om verksamhetens betydelse för den yttre miljön som följer av första och andra stycken skall bolag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningsskyldig enligt miljöskyddslagen (1969:387) lämna upplysningar i övrigt om verksamhetens påverkan i miljöskyddshänseende”.

Övriga lagförslag

Till skillnad från Redovisningskommitténs betänkande innehåller lagrådsremissen förslag om att införa samma upplysningsskyldighet avseende verksamhetens påverkan på den yttre miljön för sådana företag som omfattas av de särskilda årsredovisningslagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag respektive för försäkringsföretag. Någon närmare motivering för ändringsförslagen har inte anförts i remissen. Lagrådet saknar underlag för att bedöma om det kan finnas ett praktiskt behov av att låta dessa typer av företag omfattas av den särskilda upplysningsskyldigheten. Enligt lagrådsremissens allmänna motivering bör det nya upplysningskravet åläggas ”endast de mest miljöpåverkande

företagen vars finansiella risker delvis ligger i verksamhetens miljöpåverkan”. Det synes Lagrådet svårt att föreställa sig att kreditinstitut, värdepappersbolag eller försäkringsföretag skulle kunna hänföras till den kategori företag som det nämnda motivuttalandet avser.

Lagrådet anser att det kan behöva ytterligare övervägas huruvida det finns tillräckliga skäl att genomföra de föreslagna ändringarna i de särskilda årsredovisningslagarna. Mot utformningen av lagförslagen har Lagrådet inte någon erinran.

Följande remissinstanser har inkommit med svar: Statskontoret, Statistiska Centralbyrån, Finansinspektionen, Riksrevisionsverket, Kungliga Tekniska Högskolan, Lunds universitet, Linköpings universitet, Göteborgs universitet, Närings- och teknikutvecklingsverket, Statsen råd för byggnadsforskning, Sveriges Tekniska Attachéer, Jernkontoret, Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Ingenjörsvetenskapsakademien, Södertälje kommun, Gnosjö kommun, Helsingborgs kommun, Hudiksvalls kommun, Sveriges Industrieförbund, Sveriges Försäkringsförbund, Lantbrukarnas Riksförbund, Föreningen Skogsindustrierna, Svenska Petroleuminstitutet, Svenska Revisorssamfundet, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska Bankföreningen, Fondbolagens Förening, Stockholms Fondbörs, Svenska Fondhandlarföreningen, Sveriges Finansanalytikers Förening, Aktiespararnas Riksförbund, Miljörevisorer i Sverige, Svensk Industriförening, Kemikontoret, Svenska Åkeriförbundet, AB Miljöstyrningsrådet, Miljöförbundet Jordens Vänner, Dun & Bradstreet Solidet AB, Svenska Fastighetsägare-förbundet, Svensk Byggtjänst, Hyregästernas Riksförbund och RealBiz International AB.

Följande har avstått från att lämna synpunkter: Riksbanken, Bokföringsnämnden, Handelshögskolan i Stockholm, Landstingsförbundet, Företagarnas Riksorganisation, Föreningen Auktoriserade Revisorer, Tjänstemännens Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige och Naturskyddsföreningen.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 maj 1997

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Peterson, Tham, Åsbrink, Schori, Blomberg, Andersson, Uusmann, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson, von Sydow, Klingvall, Åhnberg, Östros

Föredragande: Anna Lindh

Regeringen beslutar proposition 1996/97:167 Miljöredovisning och miljöinformation i näringslivet